

Kehitysvammaisten työtoiminta ja työhönvalmennus

Kuvaile palvelun sisältöä

- Vaalijalan kuntayhtymässä nämä ovat kaksi erillistä palvelua, joihin tarvitaan eri lähetteet/maksusitoumus.

Kehitysvammaisten työtoiminta Vaalijalan kuntayhtymä:

- Vaalijalan kuntayhtymä järjestää asiakkaalle hänen toiveidensa ja tarpeidensa mukaista työllistymistä edistävää ja tukevaa työtoimintaa.
- Tavoitteena on asiakkaan toimintakyvyn ja yhteiskunnallisen sopeutumisen edistäminen, työssä tarvittavien valmiuksien ja taitojen vahvistaminen ja asiakkaan tyytyväisyys palveluun.
- Työtoiminnassa huomioidaan yksilöllisyys ja tavoitteena on arvioida, ylläpitää tai edistää asiakkaan työkykyä, elämänhallintaa sekä työllistymistä.
- Toiminta on yksilöllisesti tai ryhmämuotoisesti toteutettua. Jokaisen asiakkaan kanssa arvioidaan hänen toimintakykynsä arki- ja työnhakutaitoihin liittyen ja laaditaan yksilöllinen toimintasuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan asiakkaan tavoitteet ja päivä-/viikkokohtainen toiminnan toteutus. Tavoitteiden laatimisessa ja muissa asiakkaan hyvinvointiin liittyvissä asioissa tehdään yhteistyötä asumispalveluyksikön, läheisten ja muiden lähiverkoston kanssa. Verkostoyhteistyöstä ja yhteydenpidosta sovitaan asiakkaan kanssa.
- Työtoiminnassa asiakas voi harjoitella työelämätaitoja osallistumalla työvalmentajan tuella eri toimintoihin, joita ovat keittiön ja puhtaanapidotehtävät, puualan teollisuuden kokoonpano ja omavalmistetyöt, erilaiset kumi-, metalli- ja elektroniikkateollisuuden kokoonpanotehtävät, autonpesu- ja puhdistustehtävät, omien tuotteiden valmistus, sekä kuljetus- ja ympäristönhoidotehtävät. Asiakkailta on mahdollisuus kokeilla työtoiminnan kautta työtehtäviä ohjautusti myös ulkopuolisilla työpaikoilla.
- Asiakkaan omatessa edellytyksiä siirtyä työtoiminnasta kohti työsuhteista työtä, tehdään yhdessä asiakkaan kanssa tarvittaessa Melba / Imba arviointi. Arvioinnin avulla saadaan tietoa sekä asiakkaan fyysisistä taidoista, psykososiaalisista valmiuksista, työkyvystä ja soveltuvuudesta eri ammatteihin. Arvioinnin avulla tuetaan asiakkaan työelämää sijoittumista ja työelämässä pysymistä. Jos asiakkaalla on valmiuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille, hänellä on mahdollisuus siirtyä sovitusti tuetun työn palveluun. Tästä palvelusta sovitaan erikseen asiakkaan ja palvelun tilaajan kanssa.
- Asiakkaalle annetaan tukea: valintojen ja suunnitelmien tekemiseen, muutoksin ja siirtymävaiheisiin, opintoihin ja työhön pääsemiseen, mahdollisimman suuren itsenäisyyden saavuttamiseen, terveyteen ja hyvinvointiin, itseilmaisuuksiin ja luovuuteen, sosiaalisissa rooleissa toimimiseen ja palvelujen sisältöihin ja toimintatapoihin vaikuttamiseen.
- Asiakkaat ja läheiset antavat vuosittain palautetta tyytyväisyydestä sekä palvelun toimivuudesta ja tekevät kehittämissuhteita.

Työhönvalmennus:

- Tuetun työn palvelussa työvalmentaja antaa tukea ja ohjausta työllistymiseen sekä asiakkaalle että työnantajalle. Tuetun työn palvelu voi sisältää:
 - osaamisen kartoitus
 - tuki työn etsimiseen
 - työn kokeilu
 - työolosuhteiden mukauttaminen
 - IMBA/Melba työ- ja toimintakyvyn arviointi
 - tukikäynnit työpaikalle
- Tuetun työn palvelussa työhönvalmentaja antaa yksilöllistä tukea, ohjausta ja neuvontaa työllistymiseen liittyvissä asioissa asiakkaalle ja työnantajalle. Tuki asiakkaalle voi käsittää esimerkiksi tuen ja ohjauksen tutustumiskäyntien sopimisessa, käytännön työnhaussa sekä avun asiakkaan kiinnostuksen mukaisen ja hänelle soveltuvan työpaikan löytymiseen avoimilta työmarkkinoilta.
- Työpaikan löytyessä työhönvalmentaja on asiakkaan ja työnantajan tukena työsopimuksen teossa. Työhönvalmentaja myös opastaa työnantajaa taloudellisten tukien hakemisessa sekä tarvittaessa asiakkaan palkan ja sosiaaliturvaetuuksien yhteensovittamisessa.
- Työhönvalmentaja auttaa työtehtävien räätälöinnissä asiakkaan vahvuudet huomioiden sekä tekee tarvittaessa kirjallisia ja kuvallisia ohjeita työtehtävistä asiakkaan ja työnantajan käyttöön. Työhönvalmentaja voi olla myös mukana perehdyttämässä asiakasta käytännön työhön ja opastamassa uusien työtehtävien harjoittelussa.
- Työhönvalmentaja tukee asiakasta uuteen työyhteisöön sopeutumisessa. Asiakkaan pysyvämpää työelämään sijoittumista tuetaan vahvasti. Tuesta työpaikalle sovitaan yhdessä asiakkaan ja työnantajan kanssa.
- Työhönvalmentaja pitää yhteyttä asiakkaaseen ja työnantajaan sopimuksen mukaan ja tekee tukikäyntejä työpaikalle.
- Palvelun aikana toimitaan yhteistyössä asiakkaan läheisten ja muun palveluverkoston kanssa. Verkostoyhteistyöstä ja yhteydenpidosta sovitaan asiakkaan kanssa erikseen.
- Tuetun työn aikana asiakkaan valmiuksia ja edistymistä sekä työ- ja toimintakykyä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.
- Tuetun työn palvelussa noudatetaan osallisuutta ja työllistymistä edistävän toiminnan laatukriteereitä (Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan työn- ja päivätoiminnan valiokunta).

Mikä organisaatio palvelua järjestää?

- Kuntien vastuulla järjestää, mutta kunnat ostavat palvelua Vaalijalan kuntayhtymältä. Tuettua työtä (työhönvalmennus) ei osteta, vaikka sitä on tarjolla.

Mikä taho/tahot palvelua tarjoaa?

- **Pieksämäki:** Vaalijalan kuntayhtymä
- **Mikkeli:** Vaalijan kuntayhtymä ja Essote
- **Varkaus:** Vaalijalan kuntayhtymä

Kuinka paljon asiakkaita palvelussa on (esim. vuosittain)?

- **Pieksämäki:** 29 (kehitysvammaisten työtoiminta)
- **Mikkeli:** 180 (Vaalijala 120, kehitysvammaisten työtoiminta)
- **Varkaus:** 47

Minkälainen on asiakasrakenne ja -jakauma? (onko esimerkiksi kehitysvammadiagnoosia, mielenterveysdiagnoosia vai onko palveluun ohjattu sosiaalisista syistä, päihdeongelmista johtuen jne.?)

- Suurin osa on kehitysvammaisia.

Mitkä ovat asiakkaiden yleisimmät lähettäjätahot?

- Kuntien vammaispalvelut.

Mihin asiakkaat päätyvät tästä palvelusta?

- Suurin osa asiakkaista ei etene palvelusta mihinkään.

Kuinka pitkiä palvelujaksoja asiakkailla on?

- Muutamista kuukausista vanhuuseläkkeeseen asti tai yli.

Kuvaile ja pohdi tiiviisti, kuinka palvelussa toimii yhteistyö muiden sote-palveluiden kanssa.

- Yhteistyö toimii vammaispalvelujen kanssa, mutta olisiko laajentamisen varaa muihin sote-palveluihin?

Onko palvelussa tai sen asiakkailla (tai osalla asiakkaista) tukeaan asiakasvastaava? Jos on, kuka toimii asiakasvastaavana? Jos ei, voit pohtia, olisiko asiakasvastaavamallista hyötyä tai haittaa.

- Vammaispalvelujen osalta on nimetty työntekijä. Työtoiminnassa asiakkaalle on nimetty oma työvalmentaja.

Onko asiakkaille tarjolla työhönvalmennusta? Jos on, kuinka paljon?

- Maksua vastaan erillisenä palveluna. Kunnat eivät juurikaan ole ostaneet palvelua.

Mikäli mahdollista, kuvaile ja/tai arvioi, mitä etuuksia asiakkaat saavat.

Vaikuttaako etuusjärjestelmän logiikka asiakkaiden ohjautumiseen palveluun?

- Kuntoutustuki
- Työkyvyttömyyseläke tai nuoren kuntoutusraha
- Mahdollisesti 16 vuotta täyttäneen vammaistuki tai eläkettä saavan hoitotuki.

Saavatko asiakkaat korvauksia palveluun osallistumisesta?

- Työosuusraha ja maksuton kulkeminen.

Pohdi, minkä asioiden pitää muuttua, jotta palvelusta päästäisiin etenemään nykyistä paremmin avoimille työmarkkinoille/TE-toimiston asiakkaaksi/työllisyyspalveluihin/ Kelan ammatilliseen kuntoutukseen tai koulutukseen.

- Työhönvalmennuksen lisääminen ja tehostaminen.
- Ajattelutapojen muuttaminen, jotta asiakkaat etenevät palveluissa.
- Työkyvyttömyyseläke ei saisi olla poissulkeva etuus TE-toimiston tai työllisyyspalvelujen asiakkaaksi pääsemiseksi.

Kuvaile mahdollista työnantajayhteistyötä/yhteistyötä te-toimiston kanssa. Voit myös pohtia, miten näitä voisi parantaa.

- Työnantajayhteistyötä on jonkin verran, mutta sitä voisi lisätä.
- TE-toimiston kanssa ei ole yhteistyötä.

Kuvaile keskeisiä haasteita

- Asiakkaat eivät etene työtoiminnasta työelämään.
- Työhönvalmentajan tarjoamaa palvelua ei osteta.